

Protokół z posiedzenia
Komisji Dialogu Obywatelskiego ds. Środowiska
w dn. 27.05.2020 r.
Miejskiej Centrum Dialogu, ul. Bracka 10, Kraków

OBECNI na posiedzeniu

Członkowie KDO

1. Towarzystwo na Rzecz Ochrony Przyrody – Mariusz Waszkiewicz
2. Stowarzyszenie na Rzecz Ochrony i Rozwoju Dębniek – Jolanta Kapica
3. Fundacja Fundusz Partnerstwa – Małgorzata Szymczyk - Karnasiewicz
4. Fundacja Aeris Futuro – Joanna Mieszkowicz
5. Stowarzyszenie Ruch Ekologiczny Św. Franciszka z Asyżu – Kasper Jakubowski
6. Stowarzyszenie Łąki Nowohuckie – z up. Tomasz Fiszer
7. Małopolskie Towarzystwo Ornitologiczne – Kazimierz Walasz
8. Stowarzyszenie Armatorów i Inwestorów Dorzecza Wisły – z up. Tomasz Fiszer
9. Stowarzyszenie Zielone Kliny – z up. Tomasz Fiszer
10. Fundacja Otwarty Plan – Małgorzata Małochleb
11. Stowarzyszenie „Nasza Olszanica” – Tomasz Fiszer
12. Stowarzyszenie na Rzecz Toń – Ewa Serwatka
13. Fundacja Dzika Klinika – Joanna Wójcik
14. Stowarzyszenie Zielone Swoszowice – Dorota Kozak
15. Stowarzyszenie Kraków dla Mieszkańców – Adrianna Siudy
16. Fundacja Dzieci w Naturę – Joanna Kajzer-Bonk
17. Wydział Kształtowania Środowiska Urzędu Miasta Krakowa - z up. Tomasz Fiszer

Goście

1. Zarząd Zieleni Miejskiej – Jarosław Tabor
2. Zarząd Zieleni Miejskiej – Łukasz Pawlik
3. Zarząd Zieleni Miejskiej – Barbara Kaźmirowicz
4. Zarząd Zieleni Miejskiej – Piotr Rutkowski
5. Klimat Energia Gospodarka Wodna – Ryszard Magiera
6. Zarząd Inwestycji Miejskich w Krakowie – Andrzej Kozera
7. Instytut Botaniki UJ – Stefan Gawroński
8. Uniwersytet Rolniczy w Krakowie – Tomasz Szanser
9. Inicjatywa Geoochrony – Pilch Jolanta
10. Gmina Zabierzów – Bartłomiej Stawarz
11. Gmina Zabierzów – Anetta Kucharska
12. Gmina Zabierzów – Paweł Kołodziejczyk
13. Radna Dzielnicy VIII Dębniek – Elżbieta Pytlarz
14. Akcja Ratunkowa dla Krakowa – Piotr Cieśla

PORZĄDEK OBRAD

1. Ośrodek Rehabilitacji Dzikich Zwierząt w Krakowie - wstrzymanie prac przez UMK.
2. Zakrzówek i prace związane z budową parku, kontynuacja.
3. Nowe ustalenia ws. rewitalizacji kamieniołomu Libana - propozycje KDO.

4. Łąki w Krakowie. Sprawa terminów koszenia pod kątem zachowania bioróżnorodności. Koszenie rowów i terenów przyległych do rowów/cieków. Mikroretencja w terenach zieleni.
5. Uchwała ws. zmiany Regulaminu tworzenia oraz funkcjonowania Komisji Dialogu Obywatelskiego.
6. Sprawy bieżące.

Przebieg spotkania

Ad. 1 Ośrodek Rehabilitacji Dzikich Zwierząt w Krakowie - wstrzymanie prac przez UMK.

Przewodniczący KDO Tomasz Fiszer podziękował za przybycie zaproszonym gościom i poinformował, że ze względu na pandemię przedstawiciele Wydziału Kształtowania Środowiska oraz Radni Miasta Krakowa są nieobecni.

Na wstępie Pani Joanna Wójcik przedstawiła obecną sytuację:

- Pierwsza i druga Uchwała Rady Miasta dotycząca budowy Ośrodka Rehabilitacji Dzikich Zwierząt dotyczyła powstania ośrodka i wyznaczała jego lokalizację w Lasach Tynieckich. Do końca 2021 roku miał powstać budynek główny ośrodka (tj. weterynaryjno-rehabilitacyjny).
- Obecnie w projekcie ma uczestniczyć także Uniwersytet Rolniczy, a planowana lokalizacja znajduje się w odległości ok. 5 km od lotniska Balice.
- Do ośrodka rocznie będzie przyjmowanych ok. 5 000 zwierząt, a około 50% z nich będzie wypuszczana po rehabilitacji.
- W związku z tym, że pas ochronny wokół lotniska wynosi 7 km, powstanie potrzeba, aby wywozić te zwierzęta poza ten obszar. I to jest główny problem.

Następnie Pani Joanna Wójcik skierowała pytanie do Zarządu Inwestycji Miejskich, jaki jest harmonogram tej inwestycji i jak przebiegają rozmowy z Uniwersytetem Rolniczym

Pan Andrzej Kozera odpowiedział, że w rozmowach uczestniczy Wydział Kształtowania Środowiska, natomiast ZIM jest realizatorem.

Pani Joanna Wójcik odpowiedziała, że z odpowiedzi, które otrzymało KDO z WKŚ wynika, że jest odwrotnie.

Następnie zabrał głos Kanclerz Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie – Pan Tomasz Szanser. Stwierdził, że UR ma kierunek weterynaria, ale brakuje mu budynku dydaktycznego, aby studenci mogli nabywać umiejętności praktyczne. Senat uczelni za przyzwoleniem Rektora postanowił zrealizować budowę kliniki dla zwierząt w Rzęsce (przy której można by utworzyć też ośrodek dla dzikich zwierząt). W chwili obecnej inwestycja jest procedowana na kwotę ok. 35 mln złotych. W planowanej inwestycji znajdą się sale dydaktyczne, klinika, oddział rehabilitacji oraz zakaźny. UR wystosował pismo do Prezydenta Miasta Krakowa, aby połączyć siły i w ramach tej inwestycji może powstać również ośrodek rehabilitacji dla dzikich zwierząt przy budowanej klinice. Wtedy koszty obsługi będą mniejsze w ramach pracy Kliniki UR. W związku z tym UR chciałby, aby Gmina Kraków wsparła budowę finansowo, niestety Gmina nie znajduje formy takiego finansowania. Dodał, że klinika małych zwierząt powinna powstać wcześniej niż planowany do budowy ośrodek w Lasach Tynieckich.

Potem zabrał głos przedstawiciel Gminy Zabierzów – Pan Bartłomiej Stawarz, który powiedział, że właścicielem terenu, gdzie ma powstać inwestycja jest UR, a Gmina Zabierzów nie bierze udziału w finansowaniu. W Miejscowych Planach Zagospodarowania Terenu obszar jest oznaczony pod zagospodarowanie usługowe o szerokim spektrum, natomiast pozwolenia na budowę ocenia i sprawdza Starostwo Powiatowe w Krakowie. Z przedstawicielami Gminy

Zabierzów UR prowadzi rozmowy, żeby w części lasu należącego do Gminy Zabierzów, w środowisku leśnym powstał obszar rehabilitacyjny dla dzikich zwierząt.

Przewodniczący Tomasz Fiszer poinformował, że KDO otrzymało odpowiedź z Kraków Airport, że w odległości 7 km od lotniska zabroniona jest budowa obiektów sprzyjających występowaniu zwierząt stwarzających zagrożenie dla lotniska.

Pani Joanna Wójcik dodała, że ta inwestycja stanowi zagrożenie dla portu lotniczego, ponieważ po rehabilitacji dzikie zwierzęta są wypuszczane. Tego typu ośrodek dodatkowo zwabia dzikie zwierzęta ze względu na łatwo dostępne pożywienie. Kolejnym problemem jest łączenie zwierząt udomowionych i dzikich - wystarczy jeden łabędź chory na ptasią grypę, a całe stado gęsi zatorskich utrzymywane w ośrodku hodowlanym w Rząsce (przy którym ma powstać ośrodek) będzie musiało być uśpione. Podobna sytuacja może dotyczyć ssaków, jeśli do ośrodka trafi zwierzę chore na wściekliznę.

Pan Tomasz Szanser wyjaśnił, że UR nie zamierza wypuszczać zwierząt w bezpośrednim otoczeniu ośrodka, bo UR dysponuje terenem około 67 hektarów w różnych lokalizacjach, a służby przemieszczają się między tymi działkami i mogłyby wypuszczać tam zwierzęta po rehabilitacji. Dodał, że wspólna realizacja inwestycji byłaby korzystna dla obu stron, natomiast zwierzęta udomowione będą oddalone od pozostałych zabudowań.

Pani Joanna Wójcik odpowiedziała, że działka w Lasach Tynieckich ma 11 hektarów, a całe Lasy Tynieckie ponad 200 ha, więc będzie gdzie wypuszczać zwierzęta po rehabilitacji bez konieczności ich przemieszczania. Poza tym wg przepisów prawa, na terenie ośrodka powinni przebywać wyłącznie pracownicy. Wyklucza to dostęp dla osób postronnych, jak np. studenci.

Pan Kazimierz Walasz przekazał swoje stanowisko, że pierwsza propozycja (lokalizacja w Lasach Tynieckich) była z punktu widzenia społecznego bardziej korzystna ze względu na możliwość wpływu na to co się dzieje w ośrodku. Natomiast UR jest finansowane na innych zasadach i strona społeczna straci wpływ nad funkcjonowanie ośrodka. Zasugerował, że kadra UR może współpracować z niezależnym ośrodkiem. Obawia się także sytuacji, że możliwość przeniesienia patogenów chorób zakaźnych spowoduje, że opieka nad dzikimi zwierzętami będzie mniejsza niż w przypadku zwierząt hodowlanych.

Pani Jolanta Kapica zapytała, czy UR widzi możliwość budowania ośrodka bez współpracy z Gminą Kraków.

Pan Tomasz Szanser odpowiedział, że na dzień dzisiejszy nie wiadomo, jak będzie wyglądać współpraca, a UR nie może oddać kontroli nad kliniką wybudowaną za 35 mln stronie społecznej. Natomiast możliwa jest współpraca nad projektem dotyczącym budowy ośrodka dla dzikich zwierząt, który może powstać przy inwestycji realizowanej obecnie przez UR (tj. klinice).

Pan Stefan Gawroński powiedział, że wszystkie zwierzęta powinny być wypuszczane w miejscu, gdzie je znaleziono, a część społeczna ma zadanie takie, aby opieka nad zwierzętami była niezależna i finansowana ze środków organizacji pozarządowych.

Pani Joanna Wójcik dodała, że wypuszczenie dzikich zwierząt jest uzależnione od wielu różnych czynników, nie tylko od miejsca znalezienia.

Przewodniczący Tomasz Fiszer poinformował, że KDO ds. Środowiska tematowi realizacji ośrodka rehabilitacji dzikich zwierząt w Krakowie będzie się szczególnie przyglądać, jako strona społeczna w postępowaniu. Między innymi z uwagi iż prace nad jego lokalizacją w Lasach Tynieckich były na tyle zaawansowane i wydawało się potwierdzone, że zmiana lokalizacji wydaje się krokiem zaskakującym. Jak również proponowana współpraca UR z gminą Kraków w temacie ośrodka nie powinna wyglądać, jak współpraca tych podmiotów np. w temacie cmentarza dla zwierząt w Krakowie.

Ad. 2 Zakrzówek i prace związane z budową parku, kontynuacja.

We wstępie Przewodniczący Tomasz Fiszer powiedział, że w piśmie z dnia 9 czerwca 2020 r KDO rekomendowało zmianę lokalizacji kąpieliska ze względu na dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych. Dodał, że zostały otwarte oferty po przetargu dotyczącym 2-giego etapu budowy, parku a wymogi dotyczące wykonawców zostały zaniżone w porównaniu do 1-szego etapu.

Następnie Pan Piotr Cieśla zapytał, dlaczego jest taka duża rozbieżność w kosztorysach po otwarciu ofert związanych z 2-gim etapem budowy i czy były robione przez ZZM kalkulacje wstępne.

Na pytania odpowiedziała Pani Barbara Kaźmirowicz. Kalkulacja wstępna to kwota 18 140 108, zł i jest to cena realna, a przy aukcji firmy podają ceny wyższe. Do firmy Star-Kop zostało wysłane zapytanie, dlaczego cena jest tak niska. W pierwszym etapie przetargu firmy deklarują swoje doświadczenie, w kolejnym etapie jest ono sprawdzane. Doświadczenie w zakresie realizacji basenów pływających w kamieniołomie nie mogło być umieszczone ze względu na pionierski charakter zadania.

Pani Elżbieta Pytlarz zapytała, czy była wykonywana kalkulacja dotycząca przeniesienia kąpieliska z małego akwenu na duży.

Pan Jarosław Tabor odpowiedział, że nie ma takiej możliwości ze względu na zbyt dużą liczbę czynników.

Następnie Pani Joanna Mieszkowicz poruszyła temat wykonania analizy wpływu inwestycji na zanieczyszczenie wody. ZZM poinformował, że taka analiza została wykonana przez przyrodników we wstępnej fazie projektowej i we wnioskach stwierdzono, że musi być prowadzony stały monitoring poziomu zanieczyszczenia wody. Nie były prowadzone badania hydrogeologiczne. ZZM nie jest w stanie przewidzieć zachowania mieszkańców i wpływu na wodę. Możliwość korzystania z kąpieliska będzie zależna od Sanepidu, bo każde kąpielisko w Polsce jest pod nadzorem.

Kolejną poruszoną kwestią było usytuowanie kąpieliska na małym akwenu. Pani Małgorzata Małochleb zadała pytanie, czy w związku z obecną sytuacją, kiedy może okazać się że mieszkańcy będą przebywać w okresie letnim w mieście, nie należałoby zastanowi się nad udostępnieniem kąpieliska na większym akwenu mieszkańcom. ZZM poinformował, że na terenie przy dużym akwenu planowana jest droga technologiczna.

Pani Jolanta Kapica zadała pytanie o usytuowanie przepustów dla zwierząt. Pani Barbara Kaźmirowicz odpowiedziała, że w związku z przepustami na ul. Wyłom obecnie prowadzone są badania i inwentaryzacja, które skończą się w październiku i wtedy każdy dodatkowy przepust zostanie zlecony przez ZZM do naniesienia w projekcie. Ul. Wyłom będzie zabezpieczona słupkami przed wjazdem samochodów. Natomiast wszystkie alejki piesze będą wykonane metodą nasypową.

Kolejną istotną kwestią, poruszoną przez Przewodniczącego KDO, był problem niedostępności kąpieliska na małym akwenu dla osób niepełnosprawnych, ponieważ pochylnie wykluczają część osób niepełnosprawnych. Na poparcie tego Przewodniczący przedstawił pismo KDO ds. Osób Niepełnosprawnych skierowane do Prezydenta Miasta Krakowa gdzie to KDO wnioskuje o przeniesienie kąpieliska z małego na duży akwen ze względu na problemy z dostępnością na małym akwenu. ZZM poinformował, że ze względu na brak gotowych rozwiązań udogodnienia dla niepełnosprawnych będą szczegółowo projektowane na etapie budowy. Jeżeli technologia basenu pływającego pozwoli, aby wykonać podnośniki, to zostaną one wykonane – ten projekt

będzie kompromisem. Spełnienie wymogów KDO ds. Osób Niepełnosprawnych będzie wymagało dodatkowych kosztów.

W związku z tym powstało pytanie, jakie byłyby koszty dostosowania małego i dużego akwenu do potrzeb osób niepełnosprawnych. Niestety nie wynika to z kosztorysu inwestycyjnego i aby uzyskać odpowiedź, należałoby zlecić wykonanie kosztorysu, a to są dodatkowe koszty. Członkowie KDO stoją na stanowisku, że należy policzyć te koszty .

Ad. 3 Nowe ustalenia ws. rewitalizacji kamieniołomu Libana - propozycje KDO.

Pan Kasper Jakubowski przedstawił protokół ze spotkania z ZZM. Ustalono, aby część kamieniołomu objąć formą ochrony przyrody jako użytek ekologiczny. Zostaną przeznaczone środki na zabezpieczenia zabytkowych budynków. Odbędzie się spotkanie organizacji społecznych oraz ZZM, aby ustalić kolejne działania.

Pan Dyrektor Jarosław Tabor przekazał informacje, że Prezydent przyjął zarządzenie o rezygnacji z projektu inwestycyjnego w Kamieniołomie Liban. Na rok 2020-2021 są przeznaczone środki na zabezpieczenie tego terenu, jest także opracowana inwentaryzacja zieleni. Do ZPKWM będzie wysłany wniosek o pozwolenie na wycinkę gatunków inwazyjnych w niewielkim zakresie. Po zakończeniu tych działań, po ustaleniu użytku ekologicznego, będzie można ustalić przebieg ciągu pieszego dla mieszkańców – ścieżki edukacyjnej, której tematem nadrzędnym jest SUKCESJA. Na początku przyszłego roku rozpoczną się prace nad projektem.

Podczas dyskusji pojawiły się następujące tematy:

- należy zastanowić się nad odpowiednią formą i ochroną, bo użytek ekologiczny ma określone ustawowo zakazy i nakazy, które mogą być zawarte w uchwale Rady Miasta; pojawił się w dyskusji temat czy teren powinien być zamknięty (jednak większość głosów, była za tym, żeby teren był ogólnodostępny w części albo całości) – zapisy te powinny uwzględniać powstanie ścieżki dydaktycznej we wnętrzu kamieniołomu;
- forma zespołu krajobrazowo-przyrodniczego w tym wypadku wydaje się być alternatywnym rozwiązaniem ze względu na zabytkowe artefakty (obiekty) przemysłowe;
- dobrym pomysłem jest powstanie na tym terenie centrum edukacji ekologicznej i geologicznej ze względu na unikatowy charakter miejsca pod względem przyrodniczo-krajobrazowym i przyrody nieożywionej,
- należy zastanowić się nad dziedzictwem geologicznym i jaki wpływ będzie miało bieżące zagospodarowanie kamieniołomu;
- pod uwagę powinny też być wzięte walory historyczne

Ad. 4 Łąki w Krakowie. Sprawa terminów koszenia pod kątem zachowania bioróżnorodności. Koszenie rowów i terenów przyległych do rowów/cieków. Mikroretencja w terenach zieleni.

Czeka nas wyzwanie w kontekście zatrzymania wody. Trzeba wodę zatrzymywać wszędzie, gdzie się da, a terminy koszenia łąk pełnią w tym względzie bardzo istotną rolę. Pan Kasper Jakubowski zaprezentował rozwiązania w Wielkiej Brytanii, gdzie duży nacisk kładzie się na renaturyzację terenów zielonych i rekreacyjnych, stanowiących naturalne rezerwuary wody i łagodzące skutki zmian klimatycznych.

Pan Piotr Rutkowski przedstawił obecną sytuację - łąki w utrzymaniu ZZM koszone są we wrześniu, część pozostaje nieskoszona. Na wiosnę zostały zmienione umowy dotyczące utrzymania zieleni tak, aby dążyć do odtworzenia zieleni zgodnej z siedliskiem i aby 2/3 obszarów kosić 3 x w sezonie, 1/3 co miesiąc (tereny często uczęszczane). To jest rozwiązanie testowane w tym roku, aby wprowadzić je na stałe. Termin koszenia łąk świeżych i zmiennowilgotnych to druga połowa września. Pan Gawroński zwrócił uwagę aby dodatkowo monitorować łąki na których doszło do inwazji obcych gatunków i w razie potrzeby

dopasowywać częstotliwość i terminy koszenia do indywidualnych sytuacji na konkretnych łąkach. Łąki na Zakrzówku są monitorowane na bieżąco i zastosowane rozwiązania dotyczące koszenia przynoszą bardzo dobre rezultaty. Pani Joanna Kajzer-Bonk przedstawiła wyniki pilotażowych badań, które wskazują, że niekoszone trawniki są ważnym elementem obniżania temperatury i utrzymywania większej wilgotności w miejskich wyspach ciepła. Ważne by zacieśnić współpracę i opracować wytyczne w sprawie ograniczenia koszenia trawników dla krakowskich spółdzielni mieszkaniowych. W-ce Dyrektor Łukasz Pawlik zadeklarował współpracę z KDO w sprawie terminów i sposobów koszenia łąk.

Następnym tematem był problem koszenia i konserwacji rowów melioracyjnych na terenie Toń w marcu podczas okresu lęgowego płazów i gadów, przedstawiony przez Panią Ewę Serwatkę,

Ryszard Magiera (KEGW) został poproszony o współpracę pod kątem terminów koszenia rowów melioracyjnych znajdujących się na terenach łąk oraz budowę zastawek i spowolnienie odpływu wody w miejscach gdzie to możliwe, w związku z podwójną funkcją rowów melioracyjnych (odprowadzającą i nawadniającą), które obecnie pełnią w Krakowie jedynie funkcje odwodniające. Na terenach naturalnych i półnaturalnych, daleko od zabudowy, niezwykle ważna jest zmiana zarządzania zasobami wodnymi, szczególnie cennymi w dobie suszy klimatycznej. Pani Joanna Kajzer-Bonk poprosiła dodatkowo o waloryzację przyrodniczą terenów, na których mają być realizowane inwestycje budowy zbiorników retencyjnych.

Podczas dyskusji pojawiły się następujące tematy:

- ☐ konserwacja rowów melioracyjnych pod kątem mikroretencji
- ☐ lokalizacja rowów do wykonania zastawek
- ☐ znalezienie nowych rozwiązań w związku z zalewaniem niektórych osiedli, np. naturalne zbiorniki retencyjne, które mają również funkcję rekreacyjną
- ☐ mikroretencja z dachów bloków lub innych obiektów o dużej powierzchni dachów

W związku z tym, że KEGW będzie prowadzić tematy budowy zbiorników retencyjnych i ogrodów deszczowych, KDO liczy na współpracę w tym zakresie.

Ad. 5 Uchwała ws. zmiany Regulaminu tworzenia oraz funkcjonowania Komisji Dialogu Obywatelskiego.

Pismo zostało wysłane do Prezydenta – jeszcze nie otrzymaliśmy odpowiedzi - chodzi o możliwość głosowania zdalnego w sytuacjach wyjątkowych, takich jak np. zagrożenie epidemiologiczne

Ad 6. Sprawy bieżące. Wolne wnioski.

1. Dyskusja o negocjacjach on-line na temat Zakrzówka
2. Łukasz Pawlik odpowiedział na pytanie przewodniczącego Tomasza Fiszer, że spotkanie robocze ws. projektu parku rzecznej Wilgi może się odbyć w 2. tygodniu czerwca w siedzibie ZZM. W sprawie propozycji terminów KDO prześle pismo do ZZM.
3. Kolejne posiedzenie KDO ds. Środowiska odbędzie się w dniu 10.06.2020.

Głosowania:

Uchwała nr 05/2020

Oddane głosy:

Za: 16

Przeciw: 0

Wstrzymujących się: 1

Uchwała nr 06/2020

Oddane głosy:

Za: 16

Przeciw: 0

Wstrzymujących się: 1

Uchwała nr 07/2020

Za: 16

Przeciw: 0

Wstrzymujących się: 1

Uchwała nr 08/2020

Za: 16

Przeciw: 0

Wstrzymujących się: 1

Protokołowała:

Dorota Kozak

Sekretarz Komisji Dialogu Obywatelskiego ds. Środowiska